

Indenrigs- og Sundhedsministeriet
Att: Hanne Makhholm
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K.

Hotel • Restaurant
& Turisterhvervet

København, den 2. februar 2007

Vodroffsvej 32
1900 Frederiksberg C

Tel. +45 35 24 80 80
Fax +45 35 24 80 80

Vedr. Høring over udkast til lov om røgfri miljøer

Tak for det tilsendte materiale vedr. udkast til lov om røgfri miljøer.

Indledningsvis skal vi endnu engang understrege, at vi hellere ville have haft et generelt rygeforbud frem for det initiativ, der nu foreligger.

www.horesta.dk
horesta@horesta.dk

Vi er af den opfattelse, at man med det foreliggende forslag IKKE afhjælper problemet vedr. passiv rygning på serveringssteder, men at man derimod pålægger restaurationsvirksomheder m.v. byrdefulde omkostninger til rygefaciliteter samtidig med, at man skaber unfair konkurrence mellem forskellige slags virksomheder i branchen samt i forhold til de selskabslokaler, som ikke med denne lov underlægges restriktioner.

CVR.nr. 17 01 48 11

Vi er endvidere stærkt bekymrede for, om man som konsekvens af denne lov vil få en opblomstring af den sorte økonomi, som vi i mange år sammen med regering og myndigheder har gjort en stor indsats for at bekæmpe.

Samtidig vil vi fremhæve, at lovforslaget rummer så mange usikkerheder og tvivlstilfælde, at håndhævelsen af loven i relation til serveringssteder synes at være næsten umulig.

HORESTA vil på denne baggrund foreslå, at man i stedet for at vedtage en lov på et ufuldstændigt grundlag, i stedet giver hele erhvervet en frist på et år og herefter indfører et totalt rygeforbud. Det vil give branchen tid til at indrette sig herpå, ligesom det vil give politikere og myndigheder tid til at komme med et gennearbejdet lovforslag, som sikrer, at lovens intention opfyldes og at der reguleres i relation til alle typer af serveringslokaler.

Udenlandske erfaringer taler massivt for, at man hellere fra starten skal indføre et generelt rygeforbud end gennemføre lovgivning i stil med det, der med ovennævnte lovforslag lægges op til. I dag er der på europæisk plan indført rygeforbud i Italien, Irland, Sverige og Norge, England, Skotland, Wales og Nordirland har besluttet sig for et rygeforbud, mens der er restriktioner i Spanien, Frankrig og Belgien.

I HORESTA har vi hele tiden advaret om, at vi med lovgivning, som den der nu lægges op til, er i gang med at begå samme fejl, som man fx begik i Norge. Her blev hotel- og restaurationserhvervet pålagt at indføre et delvist rygeforbud i stil med det, man nu lægger op til i Danmark. Det medførte, at virksomhederne foretog store investeringer i rygerum og andre tekniske løsninger, blot for at være vidne til, at de norske politikere kort derefter tog beslutningen om at gennemføre et totalforbud, fordi man kunne konstatere, at det delvise rygeforbud ikke i tilstrækkelig grad løste problemet med den passive rygning.

I det følgende vil vi påvise de mange negative konsekvenser, som lovforslaget – hvis det gennemføres – vil få for hotel-, restaurant- og turisterhvervets virksomheder og disses ansatte.

Medlem af
Dansk Erhverv

Side 1 af 6

IM KMSU J.nr. 2006-1433-267.

06 FEB. 2007

Generelle bemærkninger

HORESTA frygter, at loven om røgfrie miljøer vil skabe forvirring og urimelige konkurrencevilkår i restauranterhvervet. Det forekommer uoverskueligt, at lovforslaget opdeles i arbejdspladser, offentlige steder og serveringsteder. Ved denne opdeling opstår der en masse fortolkningsmuligheder og grænsetilfælde, som komplicerer overholdelsen af loven og skaber mulighed for omgåelse. Ved tilsvarende lovgivning i andre lande, er der tale om en samlet lovgivning. Forslaget løser ikke det basale problem med passiv rygning, og den skævrider konkurrencen i erhvervet, fordi restauranter, værtshuse og cafeer bliver underlagt forskellige regler.

Forslaget foringer sikkerheden og trygheden for gæsterne, da lovens mange huller skaber en stor risiko for, at de, der ønsker at festligeholde mærkedage som fødselsdage, bryllupper og konfirmationer med venner og familie vil vælge at festlighederne skal foregå i lokaler, der ikke er underlagt samme sikkerhedsmæssige krav som selskabslokalerne på kroen, hotellet eller restauranten, idet disse lokaler ikke omfattes af lov om rygeforbud.

Specifikke bemærkninger

Kontrol

HORESTA finder det stærkt kritisabelt, at der ikke i forslaget sikres en stringent kontrol med, om loven overholdes på alle serveringssteder. Kontrollen kompliceres af lovens mange undtagelser, men også af, at der er store dele af de områder, hvor loven gælder (selskabslokaler, jf. nedenstående), hvor der ikke vil være en naturlig adgang for kontrolmyndighederne.

Således som loven er opbygget, vil der være mange områder, der kræver en meget intensiv kontrol for at sikre at loven bliver overholdt og at der ikke opstår konkurrenceforvridning mellem etablerede virksomheder, der bidrager til samfundet, skaber arbejdspladser og overholder diverse lovgivningsmæssige krav til sikring af gæster og ansatte.

Man skal næppe forvente, at der i større udstrækning vil ske anmeldelse fra konkurrenter til politiet eller fra gæsten. Inden mulighederne for kontrol er på plads, er risikoen for konkurrenceforvridning så stor, at det vil medføre tab hos de etablerede virksomheder i et sådant omfang, at virksomhederne vil være nødsaget til at lukke, mens smugkroer og lignende vil kunne bestå.

Lovudkastet bemyndiger Arbejdstilsynet til at føre opsyn med loven. Arbejdstilsynets opgave er at føre tilsyn med, at private og offentlige virksomheder lever op til arbejdsmiljølovens krav. Da hele området for offentligt tilgængelige steder som forsamlingshuse, sognegårde og lignende ikke i loven i alle tilfælde forudsættes at være underlagt lovgivningen, står det derfor hen i det uvisse, hvorledes Arbejdstilsynet skal eller kan agere i forhold til disse. Det fremgår heller ikke af lovforslaget, om det forventes, at det er Arbejdstilsynet, der skal føre den fornødne kontrol med om 40 kvms grænsen overholdes, eller om det er en politimæssig opgave.

Ansvar

Ifølge lovudkastets § 22 er det indehaverens ansvar, at rygeforbuddet overholdes. Efter HORESTAs opfattelse bør det ikke være indehaveren, der har ansvaret for at forbuddet overholdes. Selv om indehaveren gerne ville påtage sig denne opgave, er det en i praksis uoverkommelig opgave for en indehaver på en virksomhed med fx 700 gæster at overvåge, at disse ikke forbyder sig mod rygeforbuddet. Derudover stiller forslaget restauratøren, kroejerne, diskoteksejerne eller en af dennes ansatte i en meget vanskelig situation, hvis man er nødsaget til at bortvise en gæst ved et sølvbryllup, tilkalde politiet, hvis en gæst på en bodega tænder en cigaret, eller tage en konfrontation med en påvirket diskoteksgæst.

Det bør være tilstrækkeligt for at undgå ansvar, at virksomheden ikke opfordrer til eller stiltiende accepterer rygning. Det vil sige, at der ikke stilles askebægre frem andre steder end i rygerum eller rygekabiner og at man sikrer sig den fornødne skiltning om rygeforbud og lignende. HORESTA ønsker bemærkningerne til § 22 formuleret således, at restauratøren alene kan pålægges ansvar, hvis restauratøren medvirker til at rygeforbuddet overtrædes, fx ved at opfordre til overtrædelse af rygeforbuddet ved sin adfærd, indretning af virksomheden eller lignende. Har et firma eller en familie lånt virksomhedens selskabslokale eller festsal for at fejre nytårsaften eller en anden festlig begivenhed, er det praktisk talt en umulig opgave at påtale eventuelle overtrædelser og bortvise gæster til arrangementet. Det kan ligeledes være konfliktoptrappende at bortvise gæster fra et diskotek, hvor det allerede i forvejen kan være en balancegang at sikre gæster og ansattes sikkerhed i forhold til aggressive gæster.

HORESTA ønsker en ligestilling af strafsanktionerne. Således bør den person, der overtræder et rygeforbud, få en bøde i samme størrelsesorden som den restauratør, der medvirker til en overtrædelse. Der mangler proportionalitet mellem straffen for gæsten og indehaveren. Gæsten risikerer alene en bortvisning mens indehaveren vil få bøder på i første omgang 2.000 kr., men i andengangstilfælde og tredjegangstilfælde hhv. 5.000 kr. og 10.000 kr.

Man drager i udkastet en parallel til restaurationslovens forbud mod at bevillingshavere serverer alkohol til personer under 18 år og til de bøder, der i den forbindelse gives ved overtrædelse af forbudet. Parallellen er bare ikke relevant: I forbindelse med udskænkning af alkohol, foretager restauratøren en aktiv handling, når han udskænker alkohol til personer under 18 år, og er dermed medvirkende til at forbuddet overtrædes. Når en gæst tænder en cigaret på fx en bar, medvirker restauratøren IKKE i denne overtrædelse af rygeforbuddet

Evaluering/midlertidig lovgivning

I lovforslaget lægges der op til, at der først efter 3 år skal foretages en evaluering. Det er vor opfattelse, at der bør foretages en evaluering allerede efter 1 år.

Når loven skal evalueres om 3 år, bør man inddrage de involverede parter på området, hvad angår den del af loven, der vedrører servering og udskænkning. I de tre år, indtil loven skal revideres, bør man nøje overvåge udviklingen på området, således at man på revisionstidspunktet har et seriøst og detaljeret grundlag, hvorpå loven kan revideres mest hensigtsmæssigt. Man bør mindst én gang om året indkalde interessenterne på området til et møde, hvor der gives status på udviklingen på området og hvor udviklingen kan drøftes med interessenterne. Som en følge af evalueringsperiodens længde bør man give mulighed for at etableringen af rygerum og rygekabiner mv., kan afskrives skattemæssigt inden for samme periode.

Værtshuse

Af § 16 fremgår det, at det på værtshuse med under 40 kvadratmeters *serveringsareal* fortsat er op til indehaveren at beslutte, om der må ryges. HORESTA stiller sig undrende over for, at man på et så tilfældigt og udokumenteret grundlag som beskrivelsen i § 16 giver særlige virksomhedsformer mulighed for frit at vælge, om der kan ryges på virksomheden. Sigtet med lovforslagets grænse på de 40 kvadratmeter har været at skabe mulighed for, at man fortsat kan opretholde små værtshuse, der ikke har mulighed for at indrette rygelokaliteter. Konsekvensen af reglerne er, at det ikke er objektivt muligt at definere et værtshus. Begrebet værtshus bruges primært i de større byer, hvorimod man på landet lader krostuen eller lignende danne rammen om tilsvarende aktiviteter.

For at undgå konkurrenceforvridning bør det afklares om krostuen, hotelbaren, natklubben på hotellet og lignende, der har et afgrænset virksomhedskoncept, der ligner værtshuset bare under samme tag som anden virksomhed i for eksempel kroen, conferencecenteret, hotellet eller lignende og i øvrigt opfylder vilkårene i § 16 stk. 2, har mulighed for frit valg.

Kommer der ikke en afklaring på denne problemstilling, vil der være risiko for konkurrenceforvridning, idet man fx kunne tænke sig, at der blev etableret en bar, krostue - med selvstændigt cvr-nr. - på hotellet/restauranten, som var på under 40 kvadratmeter, og hvor det derfor ville være lovligt at ryge og servere. For at der skal være tale om, at man der fortsat har mulighed for at ryge og servere, kan der evt. stilles krav om adgang til gaden, anden afgræsning over for de øvrige serveringsområder eller lign.

Af bemærkningerne til bestemmelsen fremgår, at der ikke er mulighed for at andre koncepter, som fx kaffebarer får frit valg med hensyn til rygning. HORESTA går ud fra, at alle virksomheder, der opfylder vilkårene i § 16 stk. 2 har mulighed for frit at vælge, om der må ryges.

Det er problematisk, at serveringsarealet i bemærkningerne defineres på følgende måde: "I serveringsarealet medregnes ikke *baren og området ved denne*, garderober, trapper, toiletter og lignende faciliteter for gæsterne". For at sikre en ensartet administration af reglerne, bør der tages stilling til, om man kan have en meget stor bar - fx større end 40 kvadratmeter - hvor folk kan stå og drikke, bare arealet med borde og stole er mindre end 40 kvadratmeter. For at sikre en ensartet behandling, bør det fremgå om dansegulvet, billardrum og gangarealer indgår i de 40 kvm.

Hotelværelser

Det skrives i forslaget, at "hotelværelser og lignende værelser, hvor der på erhvervsmæssig basis modtages gæster, ikke er omfattet af reglen om, at det ikke er tilladt at ryge indendørs".

På hotelværelser serveres der hele måltider. For at undgå konkurrenceforvridning bør det klart fremgå om det fremover fx vil være tilladt at servere måltider i spise-stuen i suiten?

Rygekabiner

I udkastet opstilles nogle meget overordnede krav til, hvad der forstås ved en rygekabine, men der opstilles ikke mere specifikke tekniske krav. Der er behov for, at sådanne krav opstilles, således at restauratøren ved, hvilke tekniske krav, han skal stille til sin leverandør.

Rygerum

HORESTA finder at beskrivelsen af kravene til rygerummene skaber en mulighed for usikkerhed og konkurrenceforvridning, som er uhensigtsmæssig, hvis loven skal kunne kontrolleres af politiet og hvis der ikke skal kunne opstå regionale forskelle eller konkurrenceforvridning mellem virksomhederne, indtil en domstol har afklaret alle de tvivlsspørgsmål, der vil opstå. Tvivlsspørgsmål kan fx opstå i forbindelse med, om der vil blive stillet krav til såvel minimums- som maksimumsstørrelsen af rygerummene, om rygerummet skal være permanent eller der må anvendes forskellige lokaliteter på forskellige tidspunkter, størrelsen af rygerummet set i forhold til virksomheden, hvad der forstås ved begrebet god udluftning, om rummet kan anvendes til både gæster og personale osv.

I henhold til restaurationsloven er der krav om, at virksomheder med alkoholbevilling skal sikre sig, at virksomheden fremtræder ordentlig og afryddet. Personalet er nødt til at afrydde for de medbragte drikkevarer og tømme askebægre i rygerummene, for at virksomheden skal kunne leve op til dette krav, og det er derfor nødvendigt at få afklaret, om der må ske afrydning i rygerummet. Det bør også klart fremgå, om der er forskel på, om det er indehaveren eller det ansatte personale, der forestår afrydningen.

Udendørs serveringsarealer

HORESTA finder, at det af hensyn til en ensartet administration af reglerne bør afklares, hvorledes man forholder sig til serveringstelte, glasverandaer, facader, der kan skydes til siden og til, om de udendørs serveringsarealer fx kan skifte status afhængig af sæson.

Risiko for omgåelse, smugkroer og andre utilsigtede konsekvenser

For at undgå utilsigtede konsekvenser med loven, er det nødvendigt at sikre, at de ydelser, der leveres på restauranter, caféer, selskabsforretninger, kroer, hoteller mv. ikke flyttes til ukontrollerede og uregulerede lokaliteter.

Afholdelse af private selskaber som fødselsdage, confirmationer, bryllupper, julefrokoster, firmafester og generalforsamlinger og lignende afholdes ofte i lokaler, der samlet kan betegnes som **selskabslokaler**. Sådanne lokaler kan ligge på kroen, hotellet, restauranten, men også i kulturhuset, sognegården, medborgerhuset, forsamlingshuset, idrætshallen, klublokalet, beboerlokalet, firmakantinen og mange andre steder. Hvis ikke alle disse typer af lokaler er omfattet af lov om røgfrie miljøer, vil der opstå en voldsom konkurrenceforvridning. Loven bør derfor omfatte alle lokaler, hvor der sker erhvervs-mæssig udlejning – også hvis det sker i forsamlingshuse, sognegårde og medborgerhuse m.m., hvor der afholdes selskabsarrangementer eller arrangementer, der er af samme karakter som de, der udbydes af restauranter og lignende, også hvis disse er af velgørende eller privat karakter.

Sikres denne ligestilling ikke, vil det flytte en dansk tradition om at samle mange mennesker om en festlig begivenhed væk fra de lovregulerede områder som restauranter, hoteller og kroer over på områder, hvor der er risiko for at sort økonomi, ureguleret arbejdsmiljø og manglende kontrol med fødevarer og brandsikkerheds-foranstaltninger.

Ved at flytte festlighederne til selskabslokalerne, der ikke er omfattet af loven, kan man give sine gæster mulighed for at ryge – fordi man i disse selskabslokaler ikke vil være underlagt kravene i den nye lovgivning. Det vil betyde, at gæster til arrangementer på disse lokaliteter ikke på samme måde som på den almindelige virksomhed kan føle sig sikker på, at myndighederne kontrollerer fødevarerhygiejne, økonomi, brandsikkerhed etc. Derudover vil det medføre, at motivationen til i sådanne lokaler at få næringsbrev - og dermed være undergivet offentlig kontrol på en række områder, der sikrer gæstens sikkerhed – bliver mindre.

Lovforslaget bør derfor indeholde en bestemmelse om, at lokaler der har offentlig adgang og fx udlejes erhvervs-mæssigt eller udlejes til en bredere kreds – forstået på den måde, at personer uden nærmere relation til hinanden har mulighed for at låne/leje disse - vil være underlagt samme regler som offentlige rum, jvf. § 12, *selv om lokalerne ind imellem vil være rammen for et privat selskab, hvor offentligheden ikke har adgang.*

I de selskabslokaler, hvortil der ikke er næringsbrev, og som dermed ikke betegnes som serveringsvirksomheder, er der ikke ingen kontrol og intet tilsyn fra offentlige myndigheder. Det vil sige, at der - på trods af at lokalerne kommer ind under lov om røgfrie miljøer - vil være en stor risiko for, at eventuelle overtrædelser af forbuddet ikke vil blive opdaget. Også af den grund vil der være en øget risiko for konkurrenceforvridning.

Det fremgår af § 12 at det ikke er afgørende for de offentlige lokaliteter om de er foreningsejede eller andet, men om der er **adgang for offentligheden**. Det bør derfor afklares hvornår der er offentlig adgang. Det bør særligt afklares, om der er foreninger/klubber/loger, der kan afholde arrangementer i nogle lokaler, hvor det ikke betragtes som lokaler med offentlig adgang, selv om arrangementet er af en sådan karakter, at det reelt kan betegnes som offentligt.

Der stilles i dansk lovgivning intet krav om, at foreninger skal have en vis størrelse eller karakter for at kunne anses som en forening. Der er ofte en flydende grænse mellem foreningsarrangementer og offentlige arrangementer. Foreninger har ofte vekslende medlemsantal. Baggrunden for, at der kan ønskes en afklaring af, hvorvidt der reelt er tale om en forening, er at sikre, at en »forening« ikke dækker over en erhvervs-mæssig virksomhed, omfattet af restaurationsloven med bred adgang for offentligheden. Det vil skabe en ulige konkurrencesituation, hvis loven ikke tager stilling til det hul. Der vil kunne opstå foreninger, hvor der kan ske servering for »medlemmer« og derudover også må ryges.

Man kan for eksempel forestille sig, at der stiftes en billardforening med det formål at spille billard, selv om foreningens reelle formål er at udskænke til klubbens medlemmer og tillade, at disse ryger.

Vi kan se, at når der er ansatte - ulønnede eller lønnede - ifm. et arrangement, som fx et bryllup eller en klubfest, vil der være tale om en arbejdsplads med de deraf følgende regler. Men hvorledes forholder det sig med fx foreningers arrangementer, der afholdes i fx beboerlokalet eller idrætsforeningen, og hvor det er foreningens medlemmer, der servicerer de andre foreningsmedlemmer? Det bør af konkurrencemæssige hensyn afklares om rygeforbuddet kan håndhæves ifm. sådanne arrangementer og hvorledes det kan kontrolleres.

Loven beskriver heller ikke det område, der kan betegnes som **serveringssteder med næringsbrev, hvortil der ikke er offentlig adgang**. Det fremgår ikke, om de er undtaget fra lovens regler. For foreninger gælder restaurationsloven også, når der serveres stærke drikke for medlemmerne mod betaling, men lovforslaget beskæftiger sig ikke med denne situation og det bør præciseres, om sådanne foreninger er omfattet af regler om røgfri miljøer på serveringssteder. Det bør ligeledes præciseres, at det er *enhver form for betaling*, der medfører, at foreningens virksomhed bliver omfattet af restaurationslovens regler. Det gælder således også, hvis foreningen har sat kontingentet så højt, at kontingentet helt eller delvis dækker betalingen for serveringen af stærke drikke og det gælder også foreninger, hvor servering af stærke drikke finder sted uden fortjeneste. Det kræves altså ikke, at der er tale om selvstændig erhvervsvirksomhed, men alene servering af stærke drikke. Der vil ligeledes være tale om servering, hvis en forenings medlemmer medbringer stærke drikke og fordeler disse til flere eller samtlige medlemmer og disse nydes i fællesskab.

Som det fremgår, mener vi i HORESTA, at det fremlagte forslag om røgfri miljøer for hoteller og restauranter er uacceptabelt, og langt fra gennemarbejdet. Jeg vil derfor foreslå, at man i stedet for at haste det foreliggende forslag igennem, gav hele branchen en frist f.eks. ét år, for så at gennemføre et totalt rygeforbud, hvor man til gengæld sikrede, at dette forbud kom til at gælde alle serveringssteder og selskabslokaler samt at kontrol og sanktioner blev effektive og retfærdige.

Med venlig hilsen

Jan Laursen
Formand
HORESTA